12/11/2023

Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη και οι ευθύνες μας για τα κοινωνικά προβλήματα της φτώχειας

/ Γνώμες

Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη και οι ευθύνες μας για τα κοινωνικά προβλήματα της φτώχειας

Του Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ

Αφορμή της αναφοράς της παραβολής του καλού Σαμαρείτη, ήταν το ερώτημα ενός νομοδιδάσκαλου στον Ιησού Χριστό τι πρέπει να κάνει στη ζωή του για να κερδίσει την αιώνιο ζωή. Η αναφορά μας στο νόημα της παραβολής αυτής μπορεί να μας βοηθήσει να πετύχουμε ότι δεν πέτυχε η Διεθνής Κοινότητα για την επίτευξη των “Sustainable Development Goals” για τους βιώσιμους αναπτυξιακούς στόχους για τον τερματισμό της φτώχειας του ΟΗΕ. Ξοδεύουμε δεκαπλάσια κονδύλια σε στρατιωτικές δαπάνες για να σκοτωνόμαστε μεταξύ μας κι απετύχαμε να κάνουμε το αυτονόητο, να προστατεύουμε το αγαθό της ζωής ως δώρο Θεού.

Ο Ιησούς απαντά σ’ ένα νομοδιδάσκαλο της εποχής του στο ερώτημά του τι πρέπει να κάνει για να σωθεί, κι ο Ιησούς Χριστός του υπενθυμίζει τις εντολές της Παλαιάς Διαθήκης ότι πρέπει «ν’ αγαπάς τον Θεό με όλη σου τη καρδία, με όλη σου τη ψυχή, με όλη τη δύναμή σου και με όλο το νου σου και τον πλησίον σου, δηλαδή το διπλανό σου, όπως τον εαυτόν σου».

Τότε ο ίδιος νομοδιδάσκαλος, αυτός δηλαδή που είχε την ευθύνη της διδασκαλίας του περιεχομένου της Παλαιάς Διαθήκης, θέτει ακόμη ένα ερώτημα στον Ιησού, ποιός είναι ο πλησίον του, δηλαδή ο διπλανός του, τον οποίον πρέπει να αγαπά και να φροντίζει όπως τον εαυτόν του. Κι ο Ιησούς αρχίζει να του λέει την παραβολή του καλού Σαμαρείτη για να το βοηθήσει να συνειδητοποιήσει ποιοί γίνονται άξιοι για τη Βασιλεία των Ουρανών.

Κάποτε κάποιος άνθρωπος ταξίδευε από τα Ιεροσόλυμα στην Ιεριχώ και έπεσε πάνω σε ληστές, τον έκλεψαν, τον ξεγύμνωσαν, τον κτύπησαν άσχημα και τον άφησαν σοβαρά τραυματισμένο γεμάτο με πληγές, σίγουροι ότι σε λίγο θα πεθάνει από τα θανατηφόρα τραύματα που του προξένησαν. Βλέπουμε το έγκλημα να υπάρχει σε όλες τις εποχές, αλλοίμονο στους αθώους, που πρέπει συνέχεια να αγρυπνούν για να προστατευθούν από τους άθεους εγκληματίες, οι οποίοι δεν είναι μόνο κλέφτες, είναι κακούργοι και επικίνδυνοι φονιάδες. Κτυπημένος άσχημα λοιπόν ο αθώος οικογενειάρχης, μισοπεθαμένος περίμενε λιπόθυμος το τέλος του.

Στην εποχή μας θα έλεγε κανείς, μήπως θα έπρεπε να επέτρεπε ο Θεός, κάποιοι άνθρωποι της ασφάλειας να έβλεπαν την αδικία σε βάρος του ανυπεράσπιστου αθώου ανθρώπου, και να τους συλλάμβαναν και να τους οδηγούσαν στη δικαιοσύνη, ή ακόμη κάποιο αθώο παιδάκι που τον πνίγει το δίκαιο με τη φαντασία του να έλεγε, γιατί να μη ήταν κάπου εκεί τα παιδιά του και να σκότωναν τους ληστές που πήγαν να σκοτώσουν βίαια τον πατέρα τους; Απ τη μια το αίσθημα της δικαιοσύνης και από την άλλη η βία φαίνεται να οδηγεί σε αντιβία, η αδικία μπορεί να οδηγήσει κι άλλους ανθρώπους σε οργή και σε καταστροφή. Δυστυχώς βλέπουμε να συμβαίνει αυτό το φαινόμενο της βίας με θύματα μάλιστα αθώα ανυπεράσπιστα παιδιά και γυναίκες και πολίτες που δεν χρησιμοποιούν όπλα, όπου έχουμε εμπόλεμες συγκρούσεις και μάλιστα στην Γάζα και στην Ουκρανία.

Φονιάδες δεν είναι μόνο αυτοί που αφαιρούν τη ζωή κάποιου άδικα και αυθαίρετα, αλλά κι όλοι εκείνοι που συμβαίνει να έχουν κάποια εξουσία και επιτρέπουν να αδικηθούν βάναυσα συνάνθρωποι τους, γι’ αυτό και προκαλούν και τη δημόσια οργή που μπορεί να μετατραπεί και σε κάθε μορφή ανεξέλεγκτης βίαιης επίθεσης σε βάρος τους, όπως κάνουμε όταν μπορούμε στους δικτάτορες.

Τελικά στη παραβολή γίνεται αναφορά όχι στους ληστές, αλλά στη κοινή γνώμη, στους ανθρώπους που συμβαίνει να γίνονται μάρτυρες της αγωνίας του αθώου ανθρώπου που δέχθηκε άδικα την επίθεση από τους ληστές και βρισκόταν γεμάτος πληγές στα πρόθυρα του θανάτου. Ο πρώτος που τον είδε ήταν ένας κληρικός, ο οποίος αδιάφορα έφυγε μακριά του, ο δεύτερος ήταν ένας λευϊτης, δηλαδή κάποιος από τους βοηθούς των κληρικών, ο οποίος πάλι όπως τον κληρικό, άσπλαχνα απομακρύνθηκε από κοντά του.

Τελικά ο τρίτος άνθρωπος που τον είδε ήταν ένας Σαμαρείτης, ένας άνθρωπος που τον θεωρούσαν οι κληρικοί και οι λευίτες ξεπεσμένο και αμαρτωλό. Παρ’ όλα αυτά ο Σαμαρείτης σταμάτησε, τον σπλαχνίστηκε, τον λυπήθηκε, καθάρισε τις πληγές του με λάδι και κρασί, τις έδεσε, του φόρεσε μερικά από τα δικά του ρούχα και τον φόρτωσε στο γαϊδούρι του και τον πήρε σε ασφαλές μέρος, σε ένα πανδοχείο, όπου πλήρωσε λεφτά για τη διαμονή του, δίνοντας του ζεστή τροφή και ότι χρειαζόταν για να γίνει καλά. Φαίνεται ήταν γνωστός και καλός πελάτης του πανδοχείου γιατί έδωσε οδηγίες στον ιδιοκτήτη να τον κρατήσει εκεί μέχρι να γίνει εντελώς καλά και θα τον πλήρωνε αν δεν έφταναν τα λεφτά που του έδωσε όταν θα ξαναπερνούσε από το πανδοχείο του. Υπήρχε μεταξύ τους εμπιστοσύνη.

Όταν ο Ιησούς τέλειωσε τη παραβολή του καλού Σαμαρείτη ρώτησε το νομοδιδάσκαλο ποιος νομίζεις από τους τρεις συμπεριφέρθηκε με το καλύτερο τρόπο προς το πλησίον του, στο διπλανό του, ο κληρικός, ο λευίτης ή ο Σαμαρείτης. Κι ο νομοδιδάσκαλος του είπε, φυσικά ο Σαμαρείτης. Τότε κι ο Ιησούς του είπε να κάνεις και εσύ το ίδιο. Εδώ πρέπει να προσέξουμε ότι ενώ ο νομοδιδάσκαλος που νόμιζε ότι τα ήξερε όλα είπε τι πιστεύει για το Θεό και για τον πλησίον του.

Ο Ιησούς Χριστός όμως του τόνισε με σαφήνεια «τούτο ποίει και ζήσει», «αυτό κάνε και θα ζήσεις». Αυτό ισχύει για όλους μας, αυτό που οδηγεί στη πραγματική ζωή και μάλιστα την αιώνιο είναι να κάνουμε αυτά που πιστεύουμε ως χριστιανοί, όχι απλώς να λέμε τι πιστεύουμε και η ζωή μας και τα έργα μας να είναι αντίθετα από τις χριστιανικές αρχές, άσπλαχνοι και ανελέητοι , όπως ο σημερινός ιερέας και ο βοηθός του ο Λευίτης.

Μπορεί οι Πατέρες της Εκκλησίας να δίνουν πολλές ερμηνείες στη παραβολή του καλού Σαμαρείτη, λέγοντας ότι ο Καλός Σαμαρείτης είναι ο Χριστός που σώζει τον νεκρό άνθρωπο από την αμαρτία με το Σταυρικό του Θάνατον κι ότι το Πανδοχείο είναι η Εκκλησία που σώζεται ο άνθρωπος, δεν παύει όμως η πρώτιστη ερμηνεία να είναι αυτή που μας λέει ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός.

Να βλέπουμε τον κάθε άνθρωπο που συναντούμε στη ζωή μας ως το πλησίον μας, και να ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες τους όπως θα είμαστε έτοιμοι να ανταποκριθούμε στα πρόσωπα που αγαπούμε, όπως είναι τα παιδιά μας, οι γονείς μας, οι παππούδες μας, οι θείοι μας, οι θείες μας και οι φίλοι μας, ο σύζυγός μας, ο Έλληνας, ο Ορθόδοξος. Στα μάτια του Θεού όλοι οι άνθρωποι είμαστε παιδιά του. Γι' αυτό όταν βοηθάμε άπορα και ορφανά παιδιά, βοηθάμε τα παιδιά του Θεού.

Στα μάτια του Θεού είμαστε όλοι παιδιά του, κι όταν βοηθάμε τους συνανθρώπους μας, είτε συγγενείς είτε άγνωστους, είτε μαύρους είτε λευκούς, είτε Έλληνες είτε μετανάστες, βοηθάμε τα παιδιά του Θεού. Ο κάθε άνθρωπος που συναντούμε και έχει την ανάγκη μας είναι ο διπλανός μας.

Πάνω απ' όλα όμως να θυμόμαστε όταν είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε και να βοηθήσουμε το κάθε άνθρωπο που συναντούμε και έχει την ανάγκη μας, υπάρχει η ελπίδα, άσχετα πόσες αμαρτίες έχουμε κάνει στη ζωή μας, να ισχύει και για μας ο λόγος του Ιησού Χριστού που είπε στον Νομοδιδάσκαλο ότι όταν« αγαπούμε το Θεό και τον διπλανό μας όπως τον εαυτό μας», «θα ζήσουμε».

Κι αυτοί που μπορούν να βοηθήσουν τον εν ανάγκη ευρισκόμενο συνάνθρωπο τους και δεν κάνουν τίποτα, τότε με την αδιαφορία τους και την ασπλαχνία τους, είναι ως να αδικούν το διπλανό τους. Στα μάτια του Θεού είμαστε όλοι παιδιά του, και επομένως αδικούν παιδιά του Θεού, γινόμαστε δηλαδή θεομπαίχτες, έστω ακόμη κι αν είμαστε κληρικοί και λευίτες, «εκείνος που ξέρει τι καλό πρέπει να κάνει και δεν το κάνει, αμαρτάνει» (Επιστολή Ιακώβου 4, 17). Αυτό φυσικά ισχύει για κάθε άνθρωπο και μάλιστα για αυτό που θέλει να φέρει το όνομα του Χριστιανού και μάλιστα του ορθόδοξου.

Τελειώνοντας, να υπενθυμίσουμε στους εαυτούς μας να μη σταματήσουμε να προσευχόμαστε υπέρ της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου που λέμε μαζί στη Θεία Λειτουργία, ευχόμενοι ότι θα σταματήσουν οι εμπόλεμες συγκρούσεις στη Γάζα και στην Ουκρανία και θα δοθεί προτεραιότητα στον ειρηνικό διάλογο για την επίλυση των προβλημάτων που οδηγούν στην επιλογή των όπλων και της βίας, με θύματα αθώα παιδιά και άμεση απειλή για τη προστασία της παγκόσμιας ασφάλειας και της ειρηνικής συνύπαρξης των Λαών.